

NORGES HØYESTERETT

Den 8. februar 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Falch og Bergh i

HR-2021-236-U, (sak nr. 20-177506SIV-HRET), sivil sak, begjæring om gjenåpning:

A

B

(advokat Ole Rasmus Asbjørnsen)

mot

Staten v/Skattedirektoratet

(Regjeringsadvokaten
v/advokat Marius Stub)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder begjæring om gjenåpning av Høyesteretts dom 5. mars 2015 i sak 2014/730 (HR-2015-538-A).
- (2) Saken gjaldt gyldigheten av to vedtak av Riksskattenemnda, hvor B og A ikke hadde fått medhold i krav om dekning av sakskostnader, jf. daværende ligningslov § 9-11. Kostnadene hadde oppstått i forbindelse med klagebehandlingen av deres ligninger, hvor de fikk delvis medhold. Riksskattenemnda avslo dekning av sakskostnader under henvisning til at det ikke var B og A selv som hadde hatt kostnadene.
- (3) B og A reiste søksmål mot staten med påstand om at vedtakene er ugyldige. De vant frem i tingretten, men tapte i lagmannsretten. Etter anke avsa Høyesterett, under dissens, 5. mars 2015 dom med denne domsslutningen:
 - «1. Anken forkastes.
 2. I sakskostnader for Høyesterett betaler B og A en for begge og begge for en til staten v/Skattedirektoratet 113 100 – etthundreogtrententusenetthundre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.»
- (4) B og A har 2. desember 2020 fremsatt begjæring om gjenåpning av dommen etter tvisteloven § 31-4. Det er i korte trekk gjort gjeldende at Høyesterett i dom 22. september 2020 (HR-2020-1824-A) avgjorde en tilsvarende sak om krav på dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36. Dersom rettssetningene som ble uttrykt i denne dommen hadde blitt lagt til grunn i deres sak i 2015, ville B og A fått medhold. Kostnadene ved

klagebehandlingen ble pådratt i deres umiddelbare interesse. Tvisteloven § 31-4 må forstås slik at det kan oppstilles en snever unntaksadgang for gjenåpning ved uriktig lovanvendelse.

- (5) *Staten v/Skattedirektoratet* har i tilsvar påstått at begjæringen må forkastes, og at staten skal tilkjennes sakskostnader. Det er anført at vilkårene for gjenåpning i tvisteloven § 31-4 ikke er oppfylt. Begjæringen rammes også av begrensingene i § 31-5 første ledd.
- (6) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder gjenåpning av Høyesteretts dom 5. mars 2015. Begjæringen skal avgjøres av ankeutvalget, jf. tvisteloven § 31-1 fjerde ledd, og behandles etter reglene om anke over beslutninger og kjennelser så langt de passer, jf. § 31-8 første ledd.
- (7) Det følger av tvisteloven § 31-4 bokstav a at gjenåpning kan begjæres «hvis opplysninger om faktiske forhold som var ukjent da saken ble avgjort, tilsier at avgjørelsen høyst sannsynlig ville blitt en annen».
- (8) I dette tilfelle har B og A ikke påberopt nye «faktiske forhold», men gjort gjeldende at dommen fra 2015 bygger på en rettsoppfatning som senere er fraveket av Høyesterett. Tvisteloven åpner imidlertid ikke for at en avgjørelse kan gjenåpnes på et slikt grunnlag.
- (9) Spørsmålet var overveiet i forarbeidene til tvisteloven, blant annet i lys av at straffeprosessloven § 392 fastslår at en straffesak kan gjenåpnes til siktedes gunst når Høyesterett har fraveket en lovtolkning som tidligere er lagt til grunn, og som dommen bygger på. Tvistelovutvalget foreslo ingen slik regel og uttalte i NOU 2001: 32 side 447–448:
- «I sivile saker finner utvalget ikke at det bør gis regler om gjenåpning i tilfeller som nevnt i straffeprosessloven § 392. I straffesaker gjelder regelen bare til gunst for domfelte, og er begrunnet i de særlige rettferds- og rettsikkerhetshensyn som gjør seg gjeldende på dette området. I sivile saker er partskonstellasjonene så vidt forskjellige at det ikke godt lar seg gjøre å formulere en generell regel til gunst for én part.»
- (10) Dette sluttet departementet seg til i Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) side 272 og 273. I spesialmerknadene til § 31-4 la departementet på side 484 til at «[f]eil i rettsanvendelsen i en avgjørelse gir ikke grunnlag for gjenåpning».
- (11) Det er derfor heller ikke rom for noen «snever unntaksregel» som tillater gjenåpning i et tilfelle hvor Høyesterett senere skulle ha fraveket den rettsoppfatningen avgjørelsen bygger på, slik B og A argumenterer for.
- (12) Begjæringen om gjenåpning må derfor forkastes.
- (13) Det er da ikke grunn for ankeutvalget til å gå inn på om rettsoppfatningen i dommen fra 2015 er fraveket i HR-2020-1824-A.
- (14) Staten har krevd dekket sakskostnader med 8 700 kroner. Kravet tas til følge, jf. tvisteloven § 20-2 første og annet ledd og § 20-5 første og fjerde ledd.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Begjæringen om gjenåpning forkastes.

I sakskostnader for Høyesterett betaler A og B – én for begge og begge for én – til staten ved Skattedirektoratet 8 700 – åttetusensyv hundre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Ingvald Falch
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)